

Nr 185.

Av herr **Hultman**, *angående användning i ökad utsträckning av automobilskattemedel för bidrag till lösen av mark vid vägars omläggning.*

Enligt § 3 mom. 2 i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 327) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. må kostnad för lösen av mark ej inräknas i belopp, varå statsbidrag beräknas, dock att i fråga om landsvägar och vanliga bygdevägar, då så av allmänna samfärdselhänsyn befinnes särskilt önskvärt, statsbidrag må, efter Kungl. Maj:ts prövning, utgå jämväl till lösen av mark, vars förvärvande skulle ställa sig i särskilt hög grad betungande, såsom åker, äng eller trädgård.

Under senare år har den förhärskande synpunkten i fråga om fördelningen av automobilskattemedlen varit den, att en i möjligaste mån riktig avvägning av vederbörande intressenters intresse i vägföretagen borde vara vägledande vid bestämmandet av till vilka företag bidrag skola utgå och vid fastställandet av bidragsprocenten, givetvis under hänsynstagande till medelstillgången.

Beträffande särskilt intresset av genomförandet utav vägomläggningar torde det väl numera få anses alldeles klart, att sådana arbeten nästan undantagslöst tillkomma för tillgodoseende av motorfordonstrafikens oftast välbefogade anspråk och följaktligen i dess intresse. För de väghållningsskyldiga torde mycket sällan något behov av vägomläggningar föreligga. I den mån ortsbefolkningen innehaver och nyttjar motorfordon, föreligger för denna del av befolkningen ett intresse av behövliga vägomläggningars genomförande, men detta intresse ingår ju i vad som nyss omnämndes som motorfordonstrafikens intresse och kan icke utgöra någon grund för ett åläggande för ortsbefolkningen, de väghållningsskyldiga, att utöver vad som erlägges i automobilskatt m. m. tillskjuta ytterligare avsevärda belopp för tillgodoseende av ett intresse, som till alldeles övervägande delen är motorfordonstrafikens.

Av nyss refererade bestämmelser i ämnet framgår, att de väghållningsskyldiga endast i undantagsfall, då så av allmänna samfärdselhänsyn befinnes *särskilt* önskligt och då förvärvande av viss mark skulle ställa sig i *särskilt hög* grad betungande, kunna erhålla bidrag av automobilskattemedel till lösen av mark, som är erforderlig för vägomläggning. Det åligger alltså de väghållningsskyldiga att i de ojämförligt flesta fall själva bekosta nämnda marklösen. Kostnaden härför kan stiga till avsevärda belopp, och det kan icke anses uteslutet, att värdet å den för vägomläggning erforderliga marken utmed vägarna i många fall undergått stegring just på grund av motorfordonstrafiken och de genom densamma uppkommande kommunikationsmöjligheterna, varigenom alltså de väghållningsskyldigas marklösenkostnader i sin mån ökas.

Det måste under här angivna förhållanden framstå såsom obefogat och orättvist, att de väghållningsskyldiga skola bekosta inlösen av för vägomläggningar erforderlig mark. Det bör i varje fall rättvisligen kunna medgivas, att de väghållningsskyldiga erhålla åtminstone samma bidrag till detta ändamål, som erhålles till utförande av det omlägningsföretag, för vilket marklösen erfordras.

I detta sammanhang torde böra framhållas, att vid anläggning av ny väg förhållandena i viss mån gestalta sig annorlunda, i det att därvid ofta föreligger ett ortsintresse, som för övrigt i många fall tager sig uttryck däri, att vederbörande markägare utan ersättning upplåter erforderlig mark för väganläggningen.

Gentemot det här framförda önskemålet om bidrag till marklösen för vägomläggningar kan den invändningen tänkas framkomma, att därigenom länsfonderna komma att ytterligare ansträngas och utförandet av önskvärda arbeten att fördröjas. Detta må äga sin riktighet men kan å andra sidan icke få åberopas som skäl för att icke nu upphäva den orättvisa belastning av de väghållningsskyldigas utgiftskonto, som genom här berörda förhållanden föreligger och som bidrager till att vägskatten måste hållas på en nivå, som knappast kan sägas vara rimlig. Det torde väl få anses vara snarare en motorfordonstrafikens än de väghållningsskyldigas sak att tillse, att tillräckliga medel finnas tillgängliga för utförande av arbeten, som faktiskt ligga i nästan uteslutande motorfordonstrafikens intresse.

Då det här icke gäller införande av någon helt ny bestämmelse utan endast utvidgning av gällande bestämmelser till ett större antal fall, lär det icke behöva uppstå några svårigheter vid tillämpningen av vad här kommer att föreslås. Här torde endast behöva erinras, att beslut om beviljande av bidrag synas böra, därest den av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen av ordningen för dessa bidragsärendens avgörande vinner riksdagens godkännande, fattas av vederbörande länsstyrelse, givetvis först sedan kostnaden för marklösen blivit slutgiltigt bestämd, och detta i syfte att genom ärendets snabbast möjliga avgörande möjliggöra för de väghållningsskyldiga att undslippa förskotterande av motsvarande del utav ersättningsbeloppen.

Under åberopande av vad här anförts hemställes,

att riksdagen må hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 327) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m., att bidrag av automobilskattemedel till lösen av mark, som erfordras för omläggning av väg, bestämmes alltid skola utgå med samma procent, som fastställes för den i samband med marklösen stående vägomläggningen, eller vidtaga annan för vinnande av berörda syfte erforderlig åtgärd.

Stockholm den 21 januari 1930.

Emil Hultman.